

سخنرانی نادیا مراد، کنشگر حقوق بشری واز بازماندگان ایزدی، وزارت امورخارجه آمریکا. منبع عکس: [U.S. Government Works](#) (مرکزانتشارات دولتی)؛ ویرایش: آموزشکده توانا.

نادیا مراد: در جستجوی عدالت

چشم‌انداز و انگیزه

دهکده کُچو^۱ با هر معیاری روستایی کوچک و دورافتاده محسوب می‌شود. این روستا، که در شمال غربی عراق و در مجاورت تپه‌های دوردست کوه شنگال (سنجار) قرار دارد، محل سکونت نزدیک به دو هزار نفر از اقلیت ایزدی بود. ساکنان کُچو عمدتاً کشاورز بودند و زندگی ساده‌ای داشتند. اولین

۱- کُچو (Kocho): روستایی است واقع در منطقه شنگال (سنجار) که در کوهپایه‌های جنوبی کوه‌های شنگال در ایالت نینوا در شمال عراق قرار دارد. این روستا در مجاورت مرز عراق با سوریه است. بر سر مالکیت کُچو میان اعراب و کردهای عراق همیشه اختلاف نظر وجود داشته است و محل سکونت مردمی است که مذهبشان ایزدی است و عمدتاً به کار کشاورزی اشتغال دارند. در سال ۲۰۰۳ این روستا در تصرف پیشمرگان کرد بود؛ با حمله نیروهای داعشی در تابستان ۲۰۱۴ پیشمرگان کرد، کُچو را ترک کردند و به اشغال نیروهای داعش در آمد. در ماه مه سال ۲۰۱۷ ارتش عراق و شبه نظامیان ایزدی به نیروهای داعش در این روستا حمله کردند و آن‌ها را بیرون راندند. این منطقه امروز در کنترل نیروهای عراقی است. کُچو قبل از کشتار داعش دو هزار نفر جمعیت داشت.

مدرسه روستا در سال ۱۹۷۱ ساخته شد.^۳ با این حال و با وجود این دورافتادگی، دنیای نادیا مراد^۳ در کچو خلاصه می‌شد. اگرچه زندگی دشوار بود، مردم دلخوش بودند و پیوند میان ساکنان روستا آنچنان عمیق بود که نادیا هرگز تصور نمی‌کرد در هیچ کجا غیر از آن روستا زندگی کند. او می‌گوید: «من آنقدر روستایم را دوست داشتم که وقتی بچه بودم بازی مورد علاقه‌ام درست کردن یک مدل مینیاتوری از کچو با قوطی‌ها و تکه کاغذهایی بود که از سطل‌های زباله در می‌آوردم.» از همه مهم‌تر، همه اعضای خانواده نادیا در آن‌جا سکونت داشتند.^۴ زمانی که سایر نقاط عراق دستخوش خشونت و طغیان شد، دنیای نادیا و آرزوهایش در آرامشی که بر روستای کچو حاکم بود کماکان دست‌نخورده باقی ماند.

در تابستان ۲۰۱۴، دنیای نادیا یکسره فرو پاشید؛ شبه نظامیان حکومت اسلامی عراق و شامات، که در منطقه آن‌ها را داعش می‌خوانند، به شمال عراق حمله کردند و با مرام خشن و ظالمانه‌ای که داشتند مشخصاً ایزدی‌ها را برای آزاررسانی انتخاب کردند. به فاصله چند روز پس از اشغال روستای کچو، داعش تجاوز و تعدی به مردم را در بدترین اشکال ممکن و به طور سازمان‌یافته آغاز کرد. آن‌ها مردان و پسران بالای دوازده سال ایزدی را به‌زور به مسلمان شدن وادار کردند یا به قتل رساندند؛ این کشتارها غالباً به صورت دسته‌جمعی صورت می‌گرفت و اجساد قربانیان بی‌رحمانه در محل کشتار رها می‌شد.^۵ همچنین زنان و دختران را علناً به صورت برده برای تن‌فروشی می‌فروختند و نسبت به آن‌ها با خشونت شدیدتری برخورد می‌کردند. زنان و دختران جوان را مورد آزار جنسی قرار می‌دادند، در حالی که زنان مسن‌تر را همانند مردان به قتل می‌رساندند.^۶ نادیا در میان این گردباد پرتلاطم به دام افتاده بود. مادر و شش برادرش را از دست داد و خودش به عنوان برده جنسی فروخته شد.^۷ بار اولی که تلاش کرد از دام داعش بگریزد برای مجازات در نهایت بی‌رحمی مورد تجاوز یک گروه داعشی قرار گرفت؛ وضعیتی که بعد از آن نیز کماکان ادامه یافت و حتی تشدید شد. اکنون دیگر زندگی قبلی، آزادی و شادی‌هایش همه به گذشته تعلق داشت. او بدترین تجربیاتی را که یک انسان ممکن است متحمل شود از سر گذراند:

2- Murad, Nadia. *The Last Girl, My Story of Captivity, and My Fight Against the Islamic State*. New York, NY: Tim Duggan Books, 2017. Google Play Ebook. p 37

۳- Nadia Murad Basee Taha: متولد ۱۹۹۳ در عراق است. او یک ایزدی فعال حقوق بشری است که در آلمان زندگی می‌کند. نادیا در سال ۱۹۱۴ از موطن خود (کچو) توسط شبه نظامیان داعش ربوده شد و به مدت سه ماه در اسارت آن‌ها به سر برد. او مولف کتابی است به نام «آخرین دختر». جایزه صلح نوبل و جایزه ساخاروف از جمله جوایزی است که به نادیا اهدا شده است.

4- Ibid. p.31

5- United Nations Human Rights Council. ““They came to destroy””: ISIS Crimes Against the Yazidis*?”. UNHRC, 33rd sess, Agenda Item 4, Un Doc A/HRC/32/CRP.2 (15 June, 2016). pp. 8-9

https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoISyria/A_HRC_32_CRP_2_en.pdf

6- 1- Ibid. pp. 9-16

7- “Nadia Murad Basee Taha (ISIL victim) on Trafficking of persons in situations of conflict - Security Council, 7585th meeting”. *UN Web Tv*, 16 Dec 2015, <http://webtv.un.org/meetings-events/securitycouncil/watch/nadia-murad-basee-taha-isil-victim-on-trafficking-of-persons-in-situations-of-conflictsecurity-council7585-th-meeting?4665835954001/sort=popular&page?2=lan=russian>

«کار به جایی رسید که دیگر غیر از آزار جنسی و تجاوز هیچ چیز نبود؛ این‌ها روال عادی زندگی روزمره شده بود ... زمانی که زندگی تا به این حد تقلیل پیدا می‌کند، انسان دیگر نه به فرار فکر می‌کند و نه به دیدار دوباره خانواده‌اش. آنچه قبلاً زندگی کرده‌ای تبدیل به یک خاطره دوردست می‌شود؛ خاطره‌ای شبیه یک رویا. جسمت دیگر مال خودت نیست؛ در تو دیگر توانی برای حرف‌زدن، مقاومت کردن یا اندیشیدن به دنیای بیرون وجود ندارد. تنها چیزی که هست تجاوز است و بهت‌زدگی نسبت به سرنوشتی که برایت رقم خورده و چاره‌ای جز قبول کردنش نداری.»^۸

بار دوم که برای گریختن تلاش کرد، به نحو معجزه‌آسایی موفق شد. اگرچه خود را به مکان امنی رساند، اما نه آرامش داشت و نه هدفی. همانند سایر بازماندگان، پیوندهای خانوادگی و زندگی روستایی آنچنان نقش مهمی در زندگی او داشت که خلاء عظیمی که در نبودشان احساس می‌کرد اندیشیدن به آینده را دشوار می‌ساخت. «زندگی دختران ایزدی با آنچه در بچگی در خیال برای خود پروراندۀ بودند بسیار فرق داشت. ما دیگر به فکر خوشبختی نبودیم. فقط به زنده‌ماندن می‌اندیشیدیم و این‌که شاید با این زندگی، که کاملاً به طور تصادفی آن را حفظ کرده بودیم، کاری ارزشمند انجام دهیم.»^۹ نادیا که قبلاً قصد داشت معلم شود یا سالن زیبایی تاسیس کند اکنون به دنبال یک آشنایی تصادفی با یک سازمان غیردولتی به نام «یزدا» در مسیر دیگری افتاد: تلاش برای دادخواهی از آنچه بر او و مردمش رفته بود و احقاق عدالت. «وقتی درباره یزدا و کارهای آن‌ها شنیدم - به‌خصوص تلاشی که برای کمک به رهایی و دفاع از زنان و دخترانی می‌کردند که به عنوان برده جنسی به اسارت داعش گرفتار شده بودند - موفق شدم آینده‌ام را با وضوح بیش‌تری تجسم کنم ... دلم می‌خواست مثل آن‌ها باشم.»^{۱۰} چشم‌انداز دادخواهی برای مردمش، برای قربانیان کشتارهای دسته‌جمعی و خشونت جنسی، برای آینده‌ای روشن و بی‌خطر توأمان به یک انگیزه مبدل شد: «می‌خواهم در این دنیا آخرین دختری باشم که داستانی همانند داستان من داشته باشد.»^{۱۱}

اهداف و مقاصد

اهداف نادیا، تا حد زیادی، بازتاب اهداف کلی جامعه ایزدی‌ها است: آن‌ها به رسمیت شناخته شدن نسل‌کشی‌ای که قربانی آن شده‌اند، اعاده عدالت و بازگشت به سرزمین خود را می‌خواهند.^{۱۲} نادیا برای رسیدن به آن اهداف در بیش از بیست کشور و در مقابل هزاران نفر، از جمله سیاست‌مردان و زنان،

8- Murad 2017 a. p. 193

9- Ibid. p.303

10- Ibid. p.309

11- Ibid. p.313

12- Guest, Robert. "Nadia Murad's fight to bring the Islamic State to justice." *I843*, Feb/March 2017.

<https://www.I843.magazine.com/features/nadia-murads-fight-to-bring-islamic-state-to-justice>

دیپلمات‌ها، فیلمسازان و روزنامه‌نگاران سخنرانی کرده است.^{۱۳} یزدا، سازمانی غیردولتی (NGO) که نادیا از نزدیک با آن همکاری می‌کند، از فعالیت‌های او و سایر بازماندگان در جهت دفاع از جامعه ایزدی‌ها حمایت می‌کند و از جمله طرح‌هایی که به عهده گرفته است جمع‌آوری شواهد و مدارک مربوط به کشتار جمعی ایزدی‌ها به دست داعشیان است.^{۱۴} این کوشش‌ها از هم‌اکنون تا حدودی نتیجه‌بخش بوده است. در سال ۲۰۱۶ سازمان ملل متحد گزارشی اجمالی از نسل‌کشی قوم ایزدی توسط شبه‌نظامیان داعش منتشر کرد. ایالات متحده آمریکا، کانادا، اتحادیه اروپا و برخی کشورهای دیگر نیز نسل‌کشی قوم ایزدی را به رسمیت شناختند.^{۱۵} هم‌زمان کشورهای مختلف شمار بیش‌تری از ایزدی‌ها را به عنوان پناهنده پذیرفتند و صحبت از ایجاد یک منطقه امن در عراق برای اسکان‌دادن اقلیت‌های مذهبی شتاب تازه‌ای به خود گرفته است.^{۱۶} هدف نادیا علاوه بر به رسمیت شناخته‌شدن نسل‌کشی ایزدی‌ها، تفهیم ارزش ذاتی تکثر قومی در یک جامعه است. «خوب است که در همه مدارس، در همه کشورها - از عراق تا آمریکا - درباره ایزدی‌ها آموزش داده شود تا مردم ارزش حفظ یک مذهب کهن و حمایت از یک قوم قدیمی را، که پیرو آن مذهب هستند، درک کنند؛ هر اندازه که آن جامعه کوچک باشد. ایزدی‌ها، همراه با سایر اقلیت‌های مذهبی و قومی، اقوامی بودند که در اعصار پیشین از عراق کشوری بزرگ ساختند.»^{۱۷}

پس از به رسمیت شناخته‌شدن ارتکاب جنایت، در گام بعدی باید عوامل ارتکاب این جنایت را تحت تعقیب کیفری قرار داد. نادیا این امر را یک مجازات انتقام‌جویانه نمی‌داند، بلکه معتقد است این رویه اعمال قوانین حقوق بشری است که به موجب آن همه مجرمان داعشی باید محاکمه شوند. «همه آن‌ها باید مقابل چشم جهانیان محاکمه شوند؛ همان‌گونه که رهبران آلمان نازی در پایان جنگ جهانی دوم محاکمه شدند. به هیچ یک از آن‌ها نباید فرصت فرار کردن و پنهان‌شدن داد.»^{۱۸} در این باره اگرچه روند کار کند بوده، ولی پیشرفت‌هایی حاصل شده است. در سال ۲۰۱۷ شورای امنیت سازمان ملل متحد به اتفاق آرا قطعنامه‌ای را در جهت تعقیب کیفری مجرمان داعشی و همکاری با دستگاه قضایی عراق و اجرای رویه‌های کیفری در این کشور تصویب کرد.^{۱۹} تعقیب قضایی در صورتی که با موفقیت انجام شود می‌تواند به اعدام مجرمان منجر شود، اما نادیا به دنبال اعدام کسی که او را به اسارت گرفت نیست. هدف او این است که این مجرم «هرگز عملی را که نسبت به او مرتکب شده از خاطر نبرد؛ از یاد نبرد و درک کند که به خاطر ارتکاب آن عمل هرگز آزاد نخواهد بود.»^{۲۰}

13- Chick, Kristen. "Reluctant champion: How Nadia Murad has become the international face of Yazidi suffering - and resilience." *Christian Science Monitor*, 24 Sept. 2017.

<https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2017/0924/Reluctant-champion-How-Nadia-Murad-has-become-the-international-face-of-Yazidi-suffering-and-resilience;Murad> 2017. p. 310

14- "Documentation Project." *Yazda*. <https://www.yazda.org/documentation-project>

15- "Global Advocacy." *Yazda*. <https://www.yazda.org/news/categories/advocacy>

16- Murad 2017a. p.311

17- Ibid. p.307.

18- Ibid. p.149

19- Kaufman, Zachary D. "New UN Team Investigating ISIS Atrocities Raises Questions About Justice in Iraq and Beyond." *Just Security*, 28 Sept. 2017. <https://www.justsecurity.org/45411/expect-teaminvestigating-isis-atrocities-iraq/>

20- Murad 2017. p.184

رهبری

نادیا تنها یکی از زنان کنیز ایزدی است که قربانی آزار، اذیت و شکنجه شبه‌نظامیان داعش قرار گرفتند. خودش می‌گوید که برخی از زنان بازمانده خیلی بیش‌تر از او صدمه دیده‌اند.^{۲۱} با این وجود، او با اراده راسخ و قدرتی که در بیان و تکرار مکرر و مستمر داستانش نشان داد خود را از دیگران متمایز کرده است. او هرگز در پی جلب توجه و ستایش جامعه بین‌المللی نسبت به خودش نبود. «این توجه و ستایش به‌تدریج بزرگ‌تر و بزرگ‌تر شد ... و هر چه بیش‌تر می‌شود، مرا خسته‌تر می‌کند.»^{۲۲} نادیا که مسئولیت سخن گفتن از سوی سایر بازماندگان را به عهده گرفته، با تکرار این داستان‌ها کابوسی را که تجربه کرده به اجبار مرتباً از نو زندگی می‌کند و این تکرار، التیام‌یافتن روح آسیب‌دیده او را به تعویق انداخته است. در سال ۲۰۱۶ او طی یک مصاحبه آزمون دلخراشی را که از سر گذرانده بود، با آرامش شرح داد ولی اندکی پس از پایان مصاحبه در هم شکست و گفت: «به خدا سوگند که ما همه از پا افتاده‌ایم.»^{۲۳} اراده او برای رهبری و دفاع از حقیقت و عدالت، حتی قبل از آن‌که در صحنه بین‌المللی مطرح شود، کاملاً مشهود بود؛ زمانی که داعشی‌ها مردان روستای او را به سوی اعدام می‌بردند او، که قادر به پنهان کردن خشم خود نبود، به سویشان دوید و تا آن‌جا که ممکن بود به یکی از شبه‌نظامیان داعشی نزدیک شد و به سویش تف انداخت.^{۲۴} یک واقعه دیگر مربوط به زمانی است که پس از فرار از اردوگاه داعشیان همراه با چند آواره دیگر در مزرعه یک زارع کرد کار می‌کرد؛ یک روز هنگامی که مزرعه‌دار گرد پیشمرگانی را که در حال عقب‌نشینی بودند می‌ستود - چرا که این عقب‌نشینی موجب می‌شد ایزدی‌ها به دست داعشی‌ها بیفتند و تکلیفشان یکسره شود - نادیا بدون واهمه، از این عقب‌نشینی انتقاد کرد. اگرچه این جدال لفظی موجب شد همه ایزدی‌ها کارشان را در مزرعه از دست بدهند، صداقت نادیا «از همان آغاز کار» در اردوگاه بازتاب مثبتی داشت.^{۲۵}

نادیا، علاوه بر این که با صفات قابل تقدیری که در شخصیتش نهفته است به عنوان الگویی مطرح شده و یک رهبر است، بنیان‌گذار یک سازمان غیرانتفاعی به نام «ابتکار نادیا» هم هست. هدف این تشکیلات دفاع از زنان و اقلیت‌های آسیب‌پذیر و مساعدت به تداوم و توسعه جوامعی است که در بحران به سر می‌برند.^{۲۶} این سازمان که با پروژه صندوق عملیاتی شنگال (سنجار) در موطن نادیا آغاز شد، در کمک به تسریع بازگشت قوم ایزدی به سرزمین پدری‌شان نقش بسیار مهمی ایفا کرده است.

21- Murad, Nadia. "Outraged by the Attack on Yazidis? It Is Time to Help." *New York Times*, 10 Feb. 2017. <https://www.nytimes.com/2018/02/10/opinion/sunday/yazidis-islamic-state-rape-genocide.html>

22- Chick

23- Ibid

24- Murad 2017a. p.100

25- Ibid. pp. 289 - 290

26- "Our Mission." *Nadia's Initiative*. <https://nadiasinitiative.org/about/>

فضای مدنی

کارزار داعش علیه ایزدی‌ها، مانند همه کشتارهای دسته‌جمعی، ریشه در تعصبات دیرپا و رایج علیه ایزدیان، عدم اعتماد به این قوم و دشمنی مسلمانان، که اکثریت جمعیت این منطقه را تشکیل می‌دهند، داشت. در عین حال موج خشونت‌هایی که بعد از سال ۲۰۰۳ در عراق فراگیر شد موجب علنی شدن دشمنی نسبت به این قوم شد. در نظام آموزش و پرورش عراق اقلیت‌ها هرگز از ارج و منزلت برخوردار نبوده‌اند، بلکه کاملاً برعکس به جای گرامیداشت وجودشان همه تلاش‌ها در جهت «عرب‌کردن» آن‌ها بوده است.^{۲۷} نادیا می‌گوید: «کسانی که در عراق به مدرسه رفتند هرگز به فکرشان خطور نمی‌کند که مذهب ما سزاوار حمایت است.»^{۲۸} اگرچه سایر اقلیت‌های عراقی مانند مسیحیان، یهودیان و مانندی‌ها^{۲۹} هم همیشه تحت تعقیب و آزار و اذیت بوده‌اند، ایزدی‌ها را غالباً به «شیطان‌پرستی» متهم کرده‌اند و بیش از سایر اقلیت‌ها مورد آزار و اذیت و تعدی قرار داده‌اند. این اتهام‌های از تعابیر نادرستی ناشی می‌شود که از داستان ملوک طاووس یا «فرشته طاووس»، مهم‌ترین الوهیت مورد تکریم ایزدیان، شده است. داستان به‌چالش کشیدن خداوند از سوی فرشته طاووس به اشتباه در اذهان مردم محلی و حتی در کشورهای غربی با داستان شیطان در هم آمیخته است.^{۳۰} حتی تا سال ۲۰۰۷ هنوز در رسانه‌های معتبر غربی مقالاتی درج می‌شد که در آن‌ها ایزدی‌ها شیطان‌پرست توصیف می‌شدند.^{۳۱} داعش بعدها با استناد به همین روایت «شیطان‌پرستی» افراط در سوءرفتار با ایزدیان را - از وادار کردن پیروان این فرقه به تغییر مذهب گرفته تا به‌اسارت گرفتن زنان‌شان برای بردگی جنسی و کشتار جمعی این قوم - توجیه می‌کرد. داعش که به ایزدیان به چشم خوارترین اقلیت‌ها می‌نگریست در نشریه موسوم به «دبیق» (Dabiq) خود در توصیف آن‌ها نوشت: «ایزدیان چنان از حقیقت به دورند که حتی مسیحیان صلیب‌پرست هم قرن‌ها ست آن‌ها را شیطان‌پرست و شیطنی می‌خوانند.»^{۳۲}

در حافظه تاریخی ایزدیان قبل از ۲۰۱۴، هفتاد و سه حمله از نوع کشتار جمعی ثبت شده که عامل همه آن‌ها قدرت‌هایی خارجی بودند که هدفشان انهدام ایزدیان بوده است.^{۳۳} افزایش خشونت‌های فرقه‌ای پس از سرنگونی رژیم صدام حسین پیش‌زمینه افزایش دشمنی نسبت به ایزدی‌ها بود. قتل دوآ خلیل اسود به دست خانواده‌اش، ظاهراً به این دلیل که می‌خواست به مذهب اسلام روی بیاورد و با یک مرد مسلمان ازدواج کند، منجر به حرکات انتقام‌جویانه علیه جامعه ایزدیان و تبلیغات وسیع برای ترغیب خشونت

27- van Zoonen, Dave & Wirya, Khogir. "The Yazidis, Perceptions of Reconciliation and Conflict." *Middle East Research Institute*. Pp. 8-9. <https://www.usip.org/sites/default/files/Yazidis-Perceptions-of-Reconciliation-and-Conflict-Report.pdf>

28- Murad 2017a p.37

۲۹- The Mandaean: فرقه‌ای عرفانی که پیروان آن عمدتاً در عراق و ایران زندگی می‌کردند؛ ولی اکنون از کشور خود رانده شده و در سایر نقاط دنیا پراکنده هستند.

30- Ibid. pp. 34-35; Allison, Christine. "YAZIDIS i. GENERAL." *Encyclopedia Iranica*, online edition, 2004. <http://www.iranicaonline.org/articles/yazidis-i-general1->

31- Thomas, Sean. "The Devil worshippers of Iraq." *The Telegraph*, 19 Aug. 2017.

<https://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/1560714/The-Devil-worshippers-of-Iraq.html>

32- Un Doc A/HRC/32/CRP.2 (15 June, 2016). p.30

https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoISyria/A_HRC_32_CRP_2_en.pdf

33- Murad 2017a. p.13

نسبت به این قوم «بی‌دین» شد؛ اقدامات داعشی‌ها در سال‌های بعد بازتاب همین تبلیغات بود.^{۳۴} بسیاری از سنی‌های بومی در این کشتارهای جمعی با داعش همراه شدند. به نقل از نادیا، سنی‌های ساکن اطراف کچو «از داعش با آغوش باز استقبال کردند».^{۳۵} در عین حال نباید موارد استثنائی را از یاد برد؛ پس از فرار نادیا از دست شبه‌نظامیان داعشی، یک خانواده سنی به او پناه دادند و کمکش کردند که این نمونه برجسته‌ای از این موارد بود. با این وجود حتی پس از آن که داعش از عراق بیرون رانده شد همچنان بسیاری از ایزدی‌ها هنوز در بیم و هراسند؛ هراس از مسلمانانی که با آن‌ها در یک اردوگاه به سر می‌برند و هراس از بازگشت به موطن خویش.^{۳۶} گذشته از این، ایزدی‌ها در میانه زورآزمایی سیاسی‌ای گیر افتاده‌اند که بین دولت مرکزی عراق در بغداد و دولت محلی کردستان در اربیل در جریان است و این جریانات آینده آن‌ها را بیش از پیش نامعلوم کرده است.^{۳۷}

پیام و مخاطب

همزمان با سفرهای نادیا به چهار گوشه جهان برای نقل داستان، پیام او بازتاب پیشرفت اهداف مورد نظرش بوده است. این اهداف همانا احقاق عدالت برای قربانیان، اعاده حیثیت به آن‌ها و صلح و امنیت برای بازماندگان بوده است. «ما باید به تعهد خودمان برای از نو ساختن جوامعی که با کشتار جمعی منهدم شدند پایبند باقی بمانیم. بازماندگان شایسته آنند که از مسیری امن و بی‌خطر به خانه‌هایشان یا به مقصد دیگری بازگردند».^{۳۸} پیام او بازتاب پیام جامعه ایزدیان خطاب به نهادهای سیاسی بین‌المللی و نهادهای سیاسی در عراق است. «با از ما محافظت می‌کنند و حقوق خود را پس می‌گیریم، یا پناهجو و مهاجر خواهیم شد».^{۳۹} اجرای عدالت اولین گام ضروری است؛ زیرا با اجرای عدالت ایزدی‌ها می‌توانند «با اطمینان خاطر» به خانه‌هایشان بازگردند.^{۴۰} اگرچه سرنوشت جامعه ایزدیان برای نادیا، که خودش ایزدی است، اولویت دارد اما بُرد پیام‌های او در طلب عدالت و صلح فراتر از جامعه ایزدی است. او در سخنرانی‌ای که هنگام قبول جایزه صلح نوبل در سال ۲۰۱۸ ایراد کرد خواستار تعهد بلندمدت برای بهبود زندگی افراد آسیب‌پذیر شد. «کافی نیست که فقط آینده بهتری برای زنان، کودکان و اقلیت‌های قربانی آزار و اذیت در ذهنمان تصور کنیم؛ باید برای تحقق این آینده بهتر به طور مستمر تلاش کنیم و اولویتمان بشریت باشد نه جنگ».^{۴۱} روایت داستان خود، بخشی از پیام نادیا است. او

34- Ibid. pp. 54-56

35- "Overcome with grief, Nadia Murad, ISIS survivor, returns to hometown." *Rudaw*, 1 June, 2017. <http://www.rudaw.net/english/kurdistan/010620173/>

36- Bacchi, Umberto. "Yazidi survivor hopes Nobel Prize puts spotlight back on her people." *Reuters*, 5 Oct. 2018; Guest. <https://www.reuters.com/article/us-nobel-prize-peace-yazidi/yazidi-survivor-hopes-nobel-prize-puts-spotlight-back-on-her-people-idUSKCN1MF254>

37- van Zoonen & Wirya. pp. 11-12

38- Umberto

39- Chick

40- Rudaw

41- "TEXT-Yazidi activist Nadia Murad on receiving the Nobel Peace Prize." *Reuters*, 5 Oct. 2018. <https://af.reuters.com/article/commoditiesNews/idAFL8N1WL44S>

همیشه تاکید کرده است که نقل این روایت هرگز با تکرار برایش آسان تر نشده، اما بهترین راه برای پیشبرد عدالت است:

«داستان من، هنگامی که با صداقت و بدون راه دادن به احساسات نقل می‌شود، بهترین سلاحی است که علیه تروریسم در اختیار دارم. من مصمم هستم تا روزی که تروریست‌های داعش به محاکمه کشیده نشده‌اند به نقل داستان خود ادامه دهم. هنوز کارهای زیادی باقی مانده که باید انجام دهیم. رهبران جهان، به خصوص رهبران مذهب اسلام باید به پا خیزند و از کسانی که به آن‌ها ظلم شده است حمایت کنند.»^{۴۲}

واکنش عموم به پیام نادیا تقریباً در همه جا مثبت بوده است. شهامت و عمل‌گرایی او ستایش جهانیان و جامعه ایزدی را برانگیخته است. او در غیرسیاسی ماندن بسیار مصمم باقی مانده، با وجود آن که شهرت و نفوذ روزافزونش حفظ این بی‌طرفی را دشوارتر کرده است.^{۴۳} برخی از رسانه‌های خارجی توجه بیش‌تری به بُعد بردگی جنسی در داستان او کرده و پیام کلی‌اش را نادیده گرفته‌اند؛ این موضع‌گیری موجب بروز نگرانی‌هایی شده است.^{۴۴}

گسترش بُرد فعالیت‌ها

در آغاز کار، نادیا با کمک سازمان غیردولتی یزدا داستان خود را به گوش جهانیان رسانید. او می‌گوید که در اردوگاه پناهجویان با یک کنشگر آشنا شد که «پس از آن که داستان مرا شنید، به من پیشنهاد کرد که به انگلستان بروم و داستانم را به گوش مقامات در آن کشور برسانم. پیشنهاد او را پذیرفتم؛ بدون آن که متوجه باشم که آن سفر تا چه اندازه زندگی مرا تغییر خواهد داد.»^{۴۵} از آن زمان، دسترسی نادیا به عموم گسترده‌تر شده و اهمیت داستان او و ایزدیان در چشم جهانیان برجسته‌تر شده و دنیا ظلمی را که به ایزدیان رفته است به رسمیت شناخته است. تنها در سال ۲۰۱۶، نشریه تایمز نادیا را در فهرست «پرنفوذترین شخصیت‌های سال» قرار داد؛ مجله گلامر (Glamour)^{۴۶} او را به عنوان «زن سال» برگزید؛ سازمان ملل متحد او را سفیر حُسن‌نیت برای منزلت بازماندگان قاچاق انسان تعیین کرد و جوایز واتسلاو

42- Murad 2017a. p.313

43- Chick

44- Whyte, Lara. "Nadia Murad may have won the Nobel peace prize, but the world failed her Yazidi people." *oD* 50.50, 10 Oct. 2018.

<https://www.opendemocracy.net/5050/lara-whyte/nadia-murad-won-nobel-world-failed-her-yazidi-people>

45- Murad 2017a. p.304

۴۶- Glamour: مجله‌ای از گروه نشریات Nast Condé است که در سال ۱۹۳۹ برای اولین بار در ایالات متحده آمریکا انتشار یافت. این نشریه در آمریکا نزدیک به یک و نیم میلیون خواننده دارد. از سال ۱۹۸۰ هر سال «زن سال» را بر می‌گزیند و طی مراسمی رسمی به او جایزه‌ای اهدا می‌کند. گلامر همچنین در چندین کشور و به زبان‌های دیگر انتشار می‌یابد.

هاول برای حقوق بشر^{۴۷} و ساخاروف^{۴۸} به او اعطا شد.^{۴۹} نادیا در سال ۲۰۱۷ خاطرات خود را در کتابی با عنوان «آخرین دختر» منتشر کرد که پرفروش‌ترین کتاب شد. در سال ۲۰۱۸ مشترکاً جایزه صلح نوبل را گرفت^{۵۰} و به این ترتیب اولین شهروند عراقی است که یک جایزه نوبل به او اعطا شده است. در اکتبر همان سال نیز فیلم مستندی از زندگی او با عنوان «روی شانه‌هایش» در سینما اکران شد.^{۵۱}

یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های نادیا برای اطمینان یافتن از این که داعشیان برای جنایاتی که مرتکب شدند مجازات خواهند شد، تلاش‌هایش از طریق پیگرد قانونی بوده است. نادیا همراه با یزدا موفق شدند که موافقت امل کلونی^{۵۲}، وکیل سرشناس حقوق بشری، را برای قبول پرونده‌شان جلب کنند. کلونی در یک کارزار یک‌ساله مساعدت‌های چشمگیری در زمینه حقوقی و تبلیغات، به اهداف نادیا کرد. او علاوه بر آن که نماینده قانونی نادیا و سایر بازماندگان جنایات داعشیان شد، با کمک و کلابی که با او همکاری می‌کنند اسناد و شواهدی را جمع‌آوری کرد که جنایات داعشیان را اثبات می‌کند، با مقامات عراقی و شخصیت‌های بین‌المللی ملاقات کرد، در سخنرانی‌های عمومی با تحلیل حقوقی از اهداف نادیا حمایت

۴۷- The Václav Havel Human Rights Prize: این جایزه که در سال ۲۰۱۳ بنیاد نهاده شد در بزرگداشت و به یاد واتسلاو هاول (۱۹۳۶ - ۲۰۱۱) - نماینده‌نامه‌نویس، مبارز علیه خودکامه‌گرایی، رهبر انقلاب در جمهوری چکسلواکی در سال ۱۹۸۹ و اولین رئیس جمهور این کشور پس از سقوط کمونیسم - هر سال به یک فرد، یک سازمان غیردولتی یا یک نهاد اعطا می‌شود که در دفاع از حقوق بشر در اروپا یا سایر نقاط دنیا اقدامات برجسته‌ای کرده باشد. کتابخانه واتسلاو هاول و بنیاد منشور ۷۷، هداکننده این جایزه است که علاوه بر جایزه‌ای نمادین، شامل شصت هزار یورو و یک دیپلم است.

۴۸- Thought of Freedom for Prize Sakharov The: این جایزه به افراد و گروه‌هایی اعطا می‌شود که زندگیشان را وقف دفاع از حقوق بشر و آزادی اندیشه کرده باشند. جایزه ساخاروف در سال ۱۹۸۸ بنیان گذاشته شد و حاوی یک کمک نقدی پنجاه هزار یورویی است که از سوی پارلمان اروپا اهدا می‌شود. در سال ۲۰۱۲ این جایزه مشترکاً به نسرین ستوده و جعفر پناهی تعلق گرفت.

49- Enslar, Eve. "Nadia Murad." *Time*, 21 Apr. 2016. <http://time.com/collection-post/4302382/nadia-murad-2016-time-100/>; Griswold, Eliza. "Meet Nadia Murad, the Woman of the Year Honoree Standing up to ISIS." *Glamour*, 1 Nov. 2016. <https://www.glamour.com/story/women-of-the-year-nadia-murad>; Haynes, Suyin. "Nadia Murad, Survivor of ISIS Atrocities, Named U.N. Goodwill Ambassador." *Time*, 16 Sept. 2016. <http://time.com/4496933/nadia-murad-uk-ambassador/>; "Yazidi survivor Nadia Murad wins human rights award." *BBC*, 11 Oct. 2016. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-37617599>; "Iraqi Yazidi activists Nadia Murad and Lamiya Aji Bashar receive 2016 Sakharov Prize." *European Parliament*, 13 Dec. 2016. <http://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/world/20161209/STO55334/iraqi-yazidi-activists-nadiamurad-and-lamiya-aji-bashar-receive-sakharov-prize>

۵۰- این جایزه مشترکاً به نادیا مراد و دنیس موک‌وگه (Denis Mukwege) - متولد ۱۹۵۵، پزشک متخصص زنان و کشیش کونگو تبار، اهدا شد. موک‌وگه با احداث بیمارستانی در شهر بوکاوو در کنگو برای معالجه زنان قربانی تجاوز جنسی از سوی سربازان ارتش‌های مهاجم، خدمات شایانی به قربانیان تجاوز جنسی کرده است.

51- Underwood, Alexia. "Nadia Murad, a Yazidi woman who was captured by ISIS, just won the Nobel Peace Prize." *Vox*, 5 Oct. 2015. <https://www.vox.com/2018/10/5/17941012/nadia-murad-nobel-peace-prize-denis-mukwege-yazidi-activist>

۵۲- Amal Clooney - وکیل مدافع لبنانی‌تبار انگلیسی است که در زمینه دفاع از حقوق بشر فعالیت می‌کند. او متولد ۱۹۷۸ است و همسر جورج کلونی، هنرپیشه آمریکایی، است.

کرد و در تلاش است با کمک نهاد دادستانی عراق اعضای داعش را به محاکمه بکشاند.^{۵۳}

تلاش نادیا در جهت احقاق عدالت و صلح کماکان ادامه دارد. او با تعهد کامل به اهدافش، مبلغی را که به واسطه جایزه صلح نوبل به او تعلق گرفت و درآمد حاصل از فروش خاطراتش را برای کمک به بازماندگان جنایات داعشیان و اقداماتی تخصیص داد که در جهت کشاندن داعشیان به پای میز محاکمه صورت می‌گیرد.^{۵۴} اگرچه راهی طولانی در پیش است اما موفقیتی که نادیا تا کنون کسب کرده شگفت‌انگیز بوده است.

قربانی نسل‌کشی، تجاوز جنسی و بردگی، این سه را با هم بودن، یک بداقبالی نادر است و مبارزه فداکارانه برای پایان دادن به آن‌ها یک از خودگذشتگی منحصر به فرد است.

53- “Barrister Amal Clooney.” *Yazda*. <https://www.yazda.org/amal-clooney>; Clooney, Amal, in Murad 2017a. p.5

54- Chick; Deck, Jerica. “Nadia Murad Is Using 100% of Her Nobel Peace Prize Money to Fight Sex Trafficking.” *Global Citizen*, 11 Oct. 2018.

<https://www.globalcitizen.org/en/content/nadia-murad-noble-peace-prize/>

برای مطالعه بیش تر:

News and Analysis

- Bacchi, Umberto. "Yazidi survivor hopes Nobel Prize puts spotlight back on her people." Reuters, 5 Oct. 2018.
<https://www.reuters.com/article/us-nobel-prize-peace-yazidi/yazidi-survivor-hopesnobel-prize-puts-spotlight-back-on-her-people-idUSKCN1MF254>
- BBC Persian "جایزه صلح نوبل به نادیا مراد و دنیس موک و گه اهدا شد". BBC, 5 Oct. 2018.
<http://www.bbc.com/persian/world45757977->
- Chick, Kristen. "Reluctant champion: How Nadia Murad has become the international face of Yazidi suffering - and resilience." Christian Science Monitor, 24 Sept. 2017.
<https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2017/0924/Reluctant-champion-How-Nadia-Murad-has-become-the-international-face-of-Yazidi-suffering-and-resilience>
- Deck, Jerica. "Nadia Murad Is Using 100% of Her Nobel Peace Prize Money to Fight Sex Trafficking." Global Citizen, 11 Oct. 2018.
<https://www.globalcitizen.org/en/content/nadia-murad-noble-peace-prize>
- Ensler, Eve. "Nadia Murad" Time, 21 Apr. 2016.
<http://time.com/collection-post/4302382/nadia-murad-2016-time/100->
- Guest, Robert. "Nadia Murad's fight to bring the Islamic State to justice." 1843, Feb/March 2017.
<https://www.1843magazine.com/features/nadia-murads-fight-to-bring-islamic-state-to-justice>
- Haynes, Suyin. "Nadia Murad, Survivor of ISIS Atrocities, Named U.N. Goodwill Ambassador." Time, 16 Sept. 2016.
<http://time.com/4496933/nadia-murad-united-nations-goodwill-ambassador/>
- Kaufman, Zachary D. "New UN Team Investigating ISIS Atrocities Raises Questions About Justice in Iraq and Beyond." Just Security, 28 Sept. 2017. <https://www.justsecurity.org/45411/expect-team-investigating-isis-atrocities-iraq/>

- Murad, Nadia. “Outraged by the Attack on Yazidis? It Is Time to Help.” New York Times, 10 Feb. 2017. <https://www.nytimes.com/2018/02/10/opinion/sunday/yazidis-islamic-state-rape-genocide.html>
 - Nadia's Initiative. <https://nadiasinitiative.org/>
 - Rudaw “Overcome with grief, Nadia Murad, ISIS survivor, returns to hometown.” Rudaw, 1 June, 2017. <http://www.rudaw.net/english/kurdistan010620173/>
 - Underwood, Alexia. “Nadia Murad, a Yazidi woman who was captured by ISIS, just won the Nobel Peace Prize.” Vox, 5 Oct. 2015. <https://www.vox.com/2018/10/5/17941012/nadia-murad-nobel-peace-prize-denis-mukwege-yazidi-activist>
 - United Nations Human Rights Council. “They came to destroy”: ISIS Crimes Against the Yazidis*. UN HRC, 33rd sess, Agenda Item 4, Un Doc A/HRC/32/CRP.2 (15 June, 2016). https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/CoISyria/A_HRC_32_CRP_2.en.pdf
- van Zoonen, Dave & Wirya, Khogir. “The Yazidis, Perceptions of Reconciliation and Conflict.” Middle East Research Institute. <https://www.usip.org/sites/default/files/Yazidis-Perceptions-of-Reconciliation-and-Conflict-Report.pdf>
- Whyte, Lara. “Nadia Murad may have won the Nobel peace prize, but the world failed her Yazidi people.” oD 50.50, 10 Oct. 2018. <https://www.opendemocracy.net/5050/lara-whyte/nadia-murad-won-nobel-world-failed-her-yazidi-people>
 - Yazda .<https://www.yazda.org/>

Books

- Murad, Nadia. The Last Girl, My Story of Captivity, and My Fight Against the Islamic State. New York, NY: Tim Duggan Books, 2017.

- Schmermund, Elizabeth. *ISIS and the Yazidi Genocide in Iraq*. New York, NY: The Rosen Publishing Group, Inc., 2018.
- Shand, Susan. *Sinjar: 14 days that saved Yazidis from Islamic State*. Guilford, Connecticut: Lyons Press, 2018.

Videos

- The Atlantic. “Yazidi Girls: Prisoners of ISIS.” Youtube, 7 Dec. 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=Te6HOtiBcf8>
- BBC. “Nadia Murad speaking to BBC HARDtalk in 2016.” Youtube, 5 Oct. 2018. <https://www.youtube.com/watch?v=YRbHxsPLmkg>
- CNN. “On GPS: Amal Clooney takes on ISIS.” <https://www.cnn.com/videos/tv/2017/04/07/exp-gps-amal-clooney-nadia-murad-isis-yazidi.cnn>
- Euronews “بازگشت نادیا مراد دختر ایزدی اسیر داعش به محل زندگی اش”. Youtube, 1 Oct. 2016. <https://www.youtube.com/watch?v=g30ua3JfClQ>
- On Her Shoulders. directed by Alexandria Bombach, RYOT Films, 19 Oct. 2018.
- United Nations. “Nadia Murad Basee Taha (UNODC Goodwill Ambassador) on Bringing Da’esh to Justice.” Youtube, 9 Mar. 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=tLdbv6w1LoU>
- VOA Farsi, “نادیا مراد از نامزدهای دریافت جایزه صلح نوبل”. Youtube, 1 Oct. 2016. <https://www.youtube.com/watch?v=g30ua3JfClQ>
- Yazda. “Amal Clooney’s Speech on Nadia Murad’s Appointment as UN Goodwill Ambassador, 16 September 2016.” Youtube, 22 Sept. 2016.